

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 110/11
Luksemburg, 13 października 2011 r.

Wyrok w sprawie C-439/09
Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS / Président de l'Autorité de la
Concurrence i in.

Klauzula umowy dystrybucji selektywnej zakazująca dystrybutorom spółki Pierre Fabre Dermo-Cosmétique sprzedaży jej produktów przez Internet stanowi ograniczenie konkurencji „ze względu na cel”, chyba że klauzula ta jest obiektywnie uzasadniona

Zakaz tego rodzaju nie może korzystać z wyłączenia grupowego, natomiast przy spełnieniu określonych warunków mógłby skorzystać z wyłączenia indywidualnego

Artykuł 101 TFUE zakazuje porozumień, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji. Artykuł 101 ust. 3 TFUE stanowi, że w określonych warunkach porozumienia, które polepszają dystrybucję produktów lub przyczyniają się do promowania postępu gospodarczego mogą korzystać z wyłączenia indywidualnego. Ponadto, na podstawie różnych rozporządzeń określone kategorie umów mogą korzystać z wyłączenia grupowego. Jedno z takich rozporządzeń, rozporządzenie dotyczące wyłączenia grupowego oraz porozumień wertykalnych¹ przewiduje takie wyłączenie w odniesieniu do umów dystrybucji, które spełniają określone przesłanki. Niemniej jednak, rozporządzenie to zawiera listę umów, które nie mogą korzystać z wyłączenia grupowego.

Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (PFDC) jest jedną ze spółek należących do grupy Pierre Fabre. Przedmiotem jej działalności jest produkcja i sprzedaż artykułów kosmetycznych i pielęgnacyjnych. Spółka posiada wiele oddziałów, w szczególności laboratoria Klorane, Ducray, Galenic i Avène, których artykuły kosmetyczne i pielęgnacyjne są sprzedawane pod jej markami głównie za pośrednictwem aptek, zarówno na rynku francuskim, jak i na rynku europejskim.

Przedmiotowe produkty są artykułami kosmetycznymi i pielęgnacyjnymi, które nie kwalifikują się do kategorii leków i stąd nie są objęte monopolem aptekarzy ustanowionym w prawie francuskim. Niemniej jednak, umowy dystrybucji tych produktów dotyczące marek Klorane, Ducray, Galenic i Avène precyzują, że sprzedaż powinna się odbywać w przestrzeni fizycznej i obowiązkowo w obecności dyplomowanego farmaceuty, ograniczając w ten sposób w praktyce wszelką formę sprzedaży przez Internet.

W październiku 2008 r., w następstwie dochodzenia, francuski organ ochrony konkurencji (Autorité de la concurrence) orzekł, że umowy dystrybucji PFDC, z uwagi na zakaz *de facto* wszelkiej formy sprzedaży przez Internet, stanowią porozumienia antykonkurencyjne niezgodne zarówno z prawem francuskim, jak i prawem konkurencji Unii Europejskiej. Autorité de la concurrence uznała więc, że celem zakazu sprzedaży przez Internet było nieuchronnie ograniczenie konkurencji i nie mógł on skorzystać z wyłączenia grupowego. Urząd ten orzekł ponadto, że umowy te nie mogły korzystać także z wyłączenia indywidualnego.

PFDC wniosła skargę na tę decyzję do Cour d'appel de Paris (Francja), który wystąpił z pytaniem do Trybunału czy ogólny i bezwzględny zakaz sprzedaży przez Internet stanowi ograniczenie podstawowe konkurencji „ze względu na cel”, czy taka umowa może zostać objęta wyłączeniem grupowym oraz czy, jeżeli wyłączenie grupowe nie podlega zastosowaniu, umowa ta mogłaby korzystać z wyłączenia indywidualnego w trybie art. 101 ust. 3 TFUE.

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2790/1999 z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 traktatu do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych (Dz.U. L 336, s. 21).

Trybunał w dzisiejszym wyroku przypominał, że w celu dokonania oceny, czy klauzula umowna zawiera ograniczenie konkurencji „ze względu na cel”, należy przyrzeć się bliżej treści klauzuli, celom, których realizacji służy, jak również kontekstowi ekonomicznemu i prawnemu, w jaki jest wpisana.

Odnosnie do porozumień, które stanowią system dystrybucji selektywnej, Trybunał już stwierdził, że takie porozumienia nieuchronnie oddziałują na konkurencję na wspólnym rynku. Takie porozumienia należy **w braku obiektywnego uzasadnienia** traktować jako „ograniczenia ze względu na cel”. Niemniej jednak, system dystrybucji selektywnej jest zgodny z prawem Unii pod warunkiem, że wybór podmiotów zajmujących się dalszą sprzedażą dokonuje się w oparciu o kryteria obiektywne o charakterze jakościowym, ustalone w sposób jednolity względem wszystkich podmiotów zajmujących się dalszą sprzedażą i stosowane w sposób niedyskryminacyjny, że właściwości danego produktu wymagają dla zachowania jakości i zapewnienia odpowiedniego używania takiej sieci dystrybucji, i wreszcie, że zdefiniowane kryteria nie wykraczają poza to, co jest konieczne.

Po przypomnieniu, że **do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy klauzula umowna de facto zakazująca wszelkich form sprzedaży przez Internet może być uzasadniona celem zasługującym na ochronę, Trybunał dostarcza sądowi krajowemu** w tym celu **wykładni prawa Unii**, która pomoże mu w wydaniu orzeczenia.

Trybunał podkreślił zatem, że nie przychylił się, w świetle swobód przemieszczania się, do argumentów dotyczących konieczności dostarczenia klientowi indywidualnej porady oraz zapewnienia jego ochrony przed nieodpowiednim używaniem produktów, jak już stwierdził w ramach sprzedaży produktów leczniczych niepodlegających obowiązkowi wystawienia recepty lekarskiej² oraz soczewek kontaktowych³ w celu uzasadnienia zakazu sprzedaży przez Internet. Podobnie Trybunał stwierdził, że konieczność ochrony prestiżowego wizerunku produktów PFDC nie powinna stanowić celu zasługującego na ochronę dla ograniczenia konkurencji.

Odnosnie do możliwości objęcia umowy dystrybucji selektywnej wyłączeniem grupowym, Trybunał przypominał, że wyłączenie to nie stosuje się do porozumień wertykalnych, których celem jest ograniczenie sprzedaży aktywnej lub pasywnej użytkownikom końcowym. Tymczasem klauzula umowna, która zakazuje *de facto* Internetu jako środka dystrybucji ma na celu przynajmniej ograniczenie sprzedaży pasywnej na rzecz użytkowników końcowych pragnących dokonać zakupu przez Internet i znajdujących się poza fizycznym obszarem działania danego członka systemu dystrybucji selektywnej. W konsekwencji, wyłączenie grupowe nie ma zastosowania do tej umowy.

Taka umowa może natomiast skorzystać indywidualnie z wyłączenia przewidzianego w art. 101 ust. 3 TFUE, jeżeli sąd krajowy stwierdzi, że zachodzą przesłanki przewidziane w tym postanowieniu.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

² Wyrok Trybunału z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie Deutscher Apothekerverband (zob. [komunikat prasowy nr 113/03](#)).

³ Wyrok trybunału z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie Ker Optika (zob. [komunikat prasy nr 117/10](#)).